Hlavní název: Národní politika
Datum vydání výtisku: 3.2.1908
Číslo výtisku: 33
Druh dokumentu: číslo periodika
ISSN: 1805-2444
Číslo stránky: [1] - 4

SYSTEM
KRAMERIUS

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

Číslo 33. V Praze, v pondělí dne 3. února 1908. Ročník XXVI.

Vychází dvakrát denně.

Předplatné a inseráty přijímá administrace na Václ. nám. č. 21. Telefon č. 276.

Předplácí se:
v Praze na měsíc:
v administr. k 1·20
ve filiálkách k 1·40
a donáškou . k 1·50
na venkově
ve filiálkách měsíčně . . . . k 1·50
Poštou v Rakousku:
na měsíc . . k 2·—
na ½ roku . k 5·30
s dvojí zásilkou:
na měsíc . . k 2·60
na ½ roku . . k 7·30

NÁRODNÍ POLITIKA

Redakce:
Václavské nám. 21.
Telefon čís. 1777.
Rukopisy se nevracejí.
Inserátní doklady musí býti objednány.
V drobném prodeji v Praze:
ranní čís. ve všedním dny a svátky . 4 h
nedělní číslo se zábavnou příl. 6 h
odpolední čís. 2 h
na venkově:
ranní čís. ve všední dny a svátky 6 h
nedělní čís. se záb. přílohou. . . 8 h

Zavraždění portugalského krále Carlosa a korunního prince Ludvíka.

Kronika královražd, která ustála před několika lety popisem zavraždění srbského krále Alexandra a královny Dragy, rozmnožena byla především novým, hrůzyplným odstavcem. Zprávy o revoluci v Portugalsku, diktátorskou vládou Francovou původně potlačované a popírané, později pak za domněle nezdařený pokus republikánského povstání prohlášené, potvrdily se především důkazem nejpádnějším a nejhroznějším: **královraždou i současným zavražděním následníka trůnu.** Revoluční hnutí v Portugalsku dlouho potlačované a pronásledované železnou rukou diktátorovou, vzepjalo se náhle k činu nad pomyšlení děsnému a zoufalému: rozehnalo se přímo po hlavě státu a celé rodině králově, a život krále i jeho nástupce stal se jeho obětí, zatím co druhorozený syn králův vyvázl z děsného tohoto zápasu revoluce s královskými representanty státního útvaru portugalského s poměrně lehčím poraněním, královna pak byla střelami útočníků ušetřena.

Drama, odehrávající se od několika měsíců před zraky všeho vzdělaného světa v Portugalsku, nalezlo krvavé své zakončení a rozuzlení. Založeno jsouc na mohutné hybné síle, nespokojenosti lidu, jeho neštěstí a zoufalství, vykazuje silné dramatické momenty truchlohemí: lehkovážnost, slabost a zároveň umíněnost hlavního svého hrdiny, bylo osudem rozluštěno způsobem, otřásajícím veškeré lidské mysli a vzbuzujícím ošklivost a hluboké politování. Zavražděný král Carlos stal se obětí nejen rozbouřené situace své říše, napjaté již ke krajnosti, ale i obětí vlastní své, osobní a rodinné historie, která v ovzduší portugalském, přesyceném výbušnými látkami, stala se přímo tfaskavinou.

Než ani snad takovou měrou vlastnosti královy, jeho slabost a lehkověrnost nepřivodily hrůzné portugalského dramatu rozřešení, jehož stal se Lisabon především svědkem — jako celá soustava vládnutí v Portugalsku, vyplývající ovšem zase také částečně z neschopnosti a přílišné důvěřivosti královy. Král Carlos a jeho neodpovědní rádci zahrávali si již delší dobu ohněm, hráli odvážnou hru. Když byla před několika měsíci v Portugalsku zastavena ústava a když byla králem povolána absolutistická vláda Frankova, přišlo z Lisabonu úřadní vysvětlení, že jedná se tu o přechodní opatření, a bylo rozhlášeno, že neliší se nynější politický stav v Portugalsku nijak od dob, v nichž dříve již několikrát byla Lusitanská říše na čas spoutána diktaturou. Diktatura má prý, jak bylo oznamováno, čeliti rozervanosti poměrů v poslanecké sněmovně a řádění stran politických v zemi, má přivoditi finanční reformu země, které prý nebylo lze parlamentním způsobem dosíci, a diktátor Franko má připraviti klidné volby do sněmovny, která prý se pak má opětně ujati spoluvládnutí v zemi a kontroly vládních opatření.

Král Carlos vyslovil se v Paříži vůči zpravodaji vůdčího listu tamního o politické situaci ve své říši přezíravě, o politických stranách portugalských pronesl slova pohrdavá, a prohlásil, že je pevně přesvědčen o brzké nápravě veřejných poměrů ve své říši. Tímto interviewem, prozrazujícím jasně lehkověrnou povahu královu, bylo přilito oleje do ohně, ač král byl upevněn ve svém optimistickém nazírání na situaci ve své zemi zdarem poslání, které převzala jeho choť, královna Amalie, cestou ke královskému dvoru s Portugalskem spřátelené Anglie, uskutečněnou v době pobytu císaře Viléma ve Windsoru. Nespokojenost lidu s veřejnými poměry v Portugalsku byla již v té době hluboká a vášně byly vzníceny měrou povážlivou.

Lid byl stižen hospodářskou tísní, veřejné hospodářství bylo v úzkých, veškeré podnikání leželo ladem. Nespokojenosti státních úřadníků a důstojníků bylo čeleno zvýšením jejich příjmů. Přesto docházely takořka denně z Portugalska zprávy o nespolehlivosti celých oddílů vojenských a o šíření se vzpoury ve všech vrstvách občanstva. Král Carlos snažil se vyvrátit tyto zprávy okázalým veřejným vystupováním a chozením mezi lid, ač setkal se na těchto svých cestách namnoze již s demonstračními projevy a nepřátelským smýšlením lidu. Diktátor Franco dal prováděti přísnou censuru zpráv, posílaných do cizíny, stihal veškerý projev volnosti mínění, potlačoval opoziční tisk a neustával ujišťovati, že každá jiskra vzpoury byla potlačena a že v Portugalsku nastanou za nedlouho normální poměry. Opozičníci byli žalářováni, nepohodlné osobnosti politické, mezi nimi bývalí ministři a generálové, byly střeženy ve svých bytech.

Zpráva, že král potrestal 21letého korunního prince Ludvíka Filipa, jenž vyslovil se rozhodně proti diktatuře, vypovězením na vzdálený zámek, byla vládou vyvrácena. Od několika neděl byl v Portugalsku zdánlivě klid, ale byl to — v pravém slova smyslu — dusný klid před bouří. Nápadno bylo, že vláda v úředním prohlášení, rozeslaném po všech hlavních městech evropských, připouštěla náhle tajnou agitaci, kterou dříve houževnatě popírala. Pozornost také budilo, že obě opoziční strany monarchické — progresisté i regeneradoři — nesúčastnily se boje k nastávajícím volbám do parlamentu, a že na kolbišti proti diktátorovi zůstala jen **strana republikánská,** jež hlásala, že se neboji konečné porážky.

Posléze došlo k pokusu povstání v noci před dnem 31. m. m., uspořádanému na paměť povstání v Oportu, udavšího se před 17 lety. Zástup lidu pokusil se o vyproštění politických vězňů, střetl se s policií a vojskem, a na obou stranách byli mrtví a ranění. Pak nastalo zase jakési upokojení, jež bylo konečně přerušeno hlavní ranou revoluce proti říši, zavražděním krále a korunního prince. Jako při nějaké štvanici — uspořádané tentokráte na kořist v pravdě královskou — rozestavili se útočníci v povzdálí kočáru, jenž vezl celou královu rodinu a zahájili na ni pravidelnou palbu z karabin. A král klesl hned pod ranami útočníků, korunního prince pak neuchránila před smrtí ani svým tělem jeho matka.

K porozumění situace v Portugalsku, lisabonským atentátem tak děsivě rozvinuté, dlužno ukázati ještě k jiným okolnostem, osobním i dějinným. Popularita mocnářů mezi lidem je zbožím vzácným a měnivým, najmě mezi lidem jižním, vznětlivým a popudlivým. Nelze tvrditi, že by byl býval král Carlos u svých poddaných původně neoblíben. Tělnatost a kulatá tvář budily přesvědčení o dobráctví mocnářově. Král Carlos I. byl vášnivý sportsman a dovedný malíř. Soudilo se, že vzhledem k osobním těmto libůstkám nebude král zasahovati příliš rušivě a samovolně do vládních záležitostí. Způsob života králova vyžadoval však mnoho peněz a král neměl jich nikdy nazbyt. Dělal dluhy, i ústátní pokladny, která mu poskytovala značné zálohy. Průběhem let narostly tyto pohledávky státu za králem velikou měrou, a peněžní tíseň královské rodiny byla tak veliká, že zastavil král dokonce, jak se tvrdilo, veškeré korunní klenoty.

Doba vlády Carlosa I. (od r. 1889) byla vyplněna stále se opakujícími bouřemi, vzniklými z příčin hospodářských i politických, přivozených hlavně spory s jinými mocnostmi o portugalské, dosud bohaté vlastnictví osadní. R. 1891 vypuklo povstání vojensko-republikánské, po jehož potlačení nastalo pronásledování strany republikánské. Říše byla takořka stále zmítána tísní finanční, takže roku 1892 byl prohlášen **formální státní úpadek** tím, že vláda snížila na třetinu úroky dluhu zahraničního. R. 1895 oktrojovaným volebním řádem reformována sněmovna. R. 1898 zmizel sice na venek státní schodek z rozpočtu, ale Portugalsko nebylo ani nadále s to, dostáti zcela svým zahraničním závazkům. Schodek v rozpočtu se r. 1900, 1901 a 1902 objevil znova.

Král Carlos, jenž s mnohými současnými mocnáři a členy panujících rodin měl společnou vlastnost, podkopávati způsobem života svého oddanost lidu k myšlence monarchie, trpěl ve své vladařské moci těmito neblahými politickými poměry své říše, avšak byl ve své vážnosti u lidu svého seslabován ještě jinými okolnostmi. Bratr jeho, infant Alfons (narozen r. 1865) zůstal neženat a podkopal oblibu a lásku k dynastii u lidu nezřízeným a nemravným svým žitím; nešetřil ani manželek ani dcer poddaných svého bratra, a stal se svým řáděním v pravém slova smyslu postrachem.

* * *

Zavražděný král Carlos narodil se r. 1863 a dosáhl tedy asi 45 let věku. Následoval na trůně po svém otci, králi Ludvíkovi, a oženil se r. 1886 s Marií Amalií Bourbonskou, princeznou Francie (narozenou r. 1865), dámou neobyčejné krásy a mohutné postavy, velmi duchaplnou a pilně oddanou vážné duševní práci, najmě studiu lékařství. Z manželství toho narodili se dva synové, r. 1887 korunní princ Ludvík Filip, nyní též zavražděný, a infant Manuel, narozený r. 1889. Královna Amalie, jejíž dobročinnost se všeobecně chválí, byla z celé královské rodiny u lidu nejoblíbenější, nebyla však svou velkodušností a ušlech-

tlostí, která trpěla ostatně velice rozmařilostí královou, s to, aby přemohla neoblíbenost královské rodiny. Král Carlos I. byl částečně svou vinou, částečně beze své viny, úpadkovým mocnářem úpadkové říše. Portugalsko bylo kdysi říší velmi mocnou a bohatou, mořevládnou. Dobylo osadního panství v Africe, Indii a Americe. Dynastie Braganzů, jež dostala se v Portugalsku na trůn r. 1640, vládla také v Brasilii, jež byla dříve portugalskou osadou. Průběhem staletí bylo osadní bohatství Portugalska valně ztenčeno. R. 1826 stal se brasilský císař Pedro dle dědického práva také portugalským králem. Ježto brasilská ústava nedovolovala toto spojení, poděkoval se Pedro ve prospěch své dcery Marie da Gloria a zasnoubil ji se svým bratrem Miguelem, který byl však sám provolán králem. R. 1831 přibyl brasilský Pedro I., vzdav se brasilské koruny ve prospěch svého syna Pedra II. do Evropy a zahnal Miguela r. 1834. Královna Marie da Gloria provdala se r. 1836 za prince Ferdinanda sasko-kobursko-koharského a potomky těchto královských manželů, tedy vlastně členy rodiny sasko-koburské byli král Carlos I. a jeho předevčírem rovněž zavražděný syn. Pretendent a potomek vlastní, legitimní dynastie portugalské don Miguel z Braganzy, rakouský plukovník na odpočinku a bratr matky následníka trůnu rakouského arcikněžny Marie Terezie, súčastnil se zmatků, nastalých v poslední době v Portugalsku, několikerým prohlášením, že se svých práv na portugalský trůn nikterak nevzdává a že ve vhodný okamžik, který prý je ostatně snad dosti blízký, s ním vystoupí a přivede je ku platnosti. Byl tedy král Carlos tísněn nejen vnitřní neutěšeností ve své říši, ale nad to ze dvou stran ještě uváděn v tíseň: republikány ve vlastní zemi a pretendentem, žijícím v Rakousku, a čekajícím na změnu na portugalském trůně.

Násilná, hrozná smrt vyprostila „tlustého" krále Carlosa I. z těchto starostí, a urvala po jeho boku zároveň jeho nástupce. Budoucnost kobursko-braganzovské dynastie v Portugalsku spočívá nyní jen na dvou očích jinocha-krále 19letého Manuela, jenž podporován jest již jen svou matkou a strýcem, infantem Alfonsem, může-li se mluviti o podpoře člověka, jenž celý svůj život věnoval jen požitkům. Bezpečnost mladistvého krále portugalského je nyní založena pouze na absolutistické vládě, policii a vojsku, jehož spolehlivost je beztak brána v pochybnost. Avšak jak slabé jsou tyto opory proti hněvu a nespokojenosti lidu!

Král Carlos I. měl »jediného přítele«, krále anglického Eduarda. Anglický mocnář neuchránil však svého portugalského bratrovce. Ve zmatcích portugalských, nalezších nyní tak krvavé a hnusné vyvrcholení, bylo často mluveno o zahnání koburské dynastie z Portugalska, o branném zakročení Španělska v Lusitanském království. Zatím nejedná se o tuto možnost a ani ona možnost snad ještě bezprostředně nenastane. **Ale Portugalsko tkví po zdrcující kralovraždě hluboko v státní a dynastické krisi. Byť neotřásla Evropou, mohou již brzké dny přinésti pro Portugalsko a tím pro evropskou konstelaci dalekosáhlé převraty.** Monarchistická myšlenka v Portugalsku chvěje se jako slabá hladička nad močálem tamních nepořádků a rozvratů. Zda neodvanou ji v brzku prudké, bouřné vichry, zda nezahalí ji za nedlouho úplná tma? Zdá se skoro, jakoby lisabonská kralovražda byla jen počátkem velikých událostí v malé říši na jihu Evropy.

* * *

Lisabonské vraždy a nastalé po nich zmatky líčí telegramy, které tu zařadujeme v pořadí časovém, v němž nás došly:

První telegram z Lisabonu, jenž nás v neděli došel ve 3 hodiny ráno, zněl kuse: Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Když král a korunní princ jeli na zpáteční cestě z Villy Viciosy přes Terreiro da Paco, **vystřelili na ně z karabiny jakýsi muž. Král byl těžce zranen.**

Další telegramy teprvé vylíčily celou hrůzyplnou tragedii portugalského trůnu úplněji takto:

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) **Král Carlos a korunní princ Ludvík byli při atentátu usmrceni. Tři z vrahů odpykali svůj zločin na místě životem.**

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Včera o 5. hod. odpoledne vrátil se král Carlos s rodinou z Villy Viciosy. Právě když otevřený kočár zanybal z hlavního náměstí do arsenální ulice, **bylo na krále a korunního prince vystřeleno ze skupiny mužů, ozbrojených karabinami. Oba zranění byli dopraveni do námořního arsenálu, avšak již umřali. Brzy na to pak zemřeli. Policie usmrtila na místě tři vrahy.** Král, královna, korunní princ a infant Manuel jeli pohromadě v jednom kočáře. Když padly výstřely, královna povstala, aby korunního prince chránila. **Král a korunní princ byli zasaženi třemi kulemi. Infant Manuel nebyl vážně zraněn. Královně Amalii nestalo se ničeho.**

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) **Král byl zasažen třemi kulemi a to do šíje, do ramene a do krku. Poslední kule přetála mu tepnu a přivodila jeho okamžitou smrt. Též korunní princ byl zasažen třemi kulemi a to do hlavy a do prsou. Infant Manuel zraněn byl na čelisti a na rukou.** Král byl dopraven do arsenálu již jako mrtvola; **korunní princ ještě žil, brzy na to však zemřel.** Královna a infant Manuel, kteří doprovodili krále a korunního prince do arsenálu, vrátili se v 7 hodin večer do paláce.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. t. k.) Ordonanční důstojník králův, Francesco Figueira, jenž kráčel vedle králova kočáru, použil ihned střelné zbraně, když padly výstřely, **a zabil jednoho vraha. Policie skolila druhého vraha u radnice.** Mrtvoly pachatelů dopraveny do radnice. **Totožnost jejich nebyla posud zjištěna. Soudí se, že jeden z vrahů jest Francouz, druhý Španěl. Vrahové střílelí z opakovaček o pěti nábojích. Zbraně ty měli uschovány ve svých pláštích.**

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kancel.) **Nástupcem trůnu jest infant Manuel, za něhož by královna Amalie vedla vládu.**

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Prostranství před arsenálem, radnice a banka portugalská, jsou střeženy vojskem. Zpráva o atentátu rozletěla se bleskurychle po celém městě. Všechny obchody byly ihned uzavřeny. **V městě lze pozorovati velké vzrušení a rozhořčení.**

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kancel.) Mrtvoly krále Carlosa a nástupce trůnu byly v 9 hodin večer dopraveny na dvou uzavřených povozech do královského hradu Necessitadesu. Doprovázela je eskorta jízdní městské stráže. **Proslýchá se, že jedním z kralovrahů je Španěl jménem Cordoba, syn známého anarchisty stejného jména. Dle jiné pověsti spáchal třetí kralovrah ve vězení sebevraždu.**

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. t. k.) Brzy po atentátu konala se ministerská rada. Byla učiněna **velmi obsáhlá vojenská opatření.** V celém městě jest hluboký klid. Na pevnostech a ve vězeních jest již mnoho osob ve vazbě. Přes to zatýkají se další osoby. Policie zatkla několik osob a **nalezla u nich pumy.** Proslýchá se, že **do spiknutí zapletení jsou vojáci.** Proslýchá se též, že bývalý ministr Alpoim musel se zavázati čestným slovem, že neodejde ze svého bytu. Mezi zatčenými jest bývalý poslanec námořní důstojník Furtado. Dále bylo zatčeno v okolí Lisabonu několik republikánských předáků.

Z Paříže, 2. února. (Zvl. tel.) Soukromé zprávy oznamují o kralovraždě, že byla zosnována od republikánů a anarchistů **a že byla provedena anarchisty.** Když král vracel se v otevřeném kočáře s celou svou rodinou do paláce, očekávala jej skupina asi 100 mužů, která ušla pozornosti policie. Někteří mužové ve skupině měli krátké pušky. Když povoz královský přijížděl již za šera večerního, počalo se z davu na povoz pálit. Nepadlo pouze šest výstřelů, nýbrž několikráte více. **Král byl před vyjížďkou varován,** aby v těch dnech neopouštěl palác, poněvadž tajná policie přišla na stopu **velkého spiknutí, v němž jsou súčastněni četní důstojníci, zejména námořní.** Ale král se vysmal svému okolí a prohlásil, že by to bylo považováno za zbabělost, kdyby v pohnutých dobách netroufal si vyjeti mezi lid. Obyčejně vyjížděla si královská rodina ve dvou i třech kočárech; **tentokráte král Carlos sám přiměl královnu a prince, aby s ním jeli v jediném otevřeném kočáře pospolu.** Tím se stalo, že útoku podniknutému na krále padl za oběť také korunní princ a že byl princ Manuel poraněn.

Teprve, když atentát byl proveden, přihnala se policie a policejní důstojník **zastřelil** na místě 3 anarchisty; mimo to zatčeno na místě asi 20 spiklenců a dopraveno do vězení, kdež za noci další tři se usmrtili. **Nejvyšší hofmistr králův Robalfo dověděv se o smrti králově skončil sebevraždou.** U mnohých zatčených nalezeny pumy a revolvery.

Ihned po zavraždění krále povoláno vojsko, které obsadilo všecky důležitější náměstí a ulice. Do vedlejších ulic vyslány silné vojenské hlídky. Bylo nařízeno, aby každý pokus o vzpouru byl s největší krutostí a s krveprolitím potlačen a aby proti lidu, jenž by hrozil povstáním, byla vyvežena děla. Několik baterií postaveno ihned u arsenálu a vládních budov.

V noci na dnešek (neděli) a dnes po celý den zatýká policie, provázena četami vojska, sta a sta osob, ze smýšlení republikánského podezřelých a dopravuje je svázané do vězení. Mezi zatčenými nalézá se přes 50 námořních důstojníků. Také asi 20 cizinců, kteří jsou označeni jako anarchisté, bylo zatčeno; jsou to většinou Španělé, dva Francouzi a 2 Vlachové. V Lisaboně jest dnes po ulicích vojskem přísně střežených příšerně pusto. Nikdo se neodvažuje na ulici a republikáni vyčkávají, netroufajíce si čelit branné moci, dokud z vojska samého neozve se signál ku všeobecné vzpouře. V Venkov portugalský jest však uchvácen horečným vzbouřením. Na několika místech konaly se obrovské schůze lidu, na kterých královská rodina prohlášena za zbavena trůnu a **vyhlášena republika.**

Ministerská rada sešla se ihned po zavraždění krále a korunního prince a trvala dlouho do noci. Bylo v ní rozhodnuto, aby poraněný infant Manuel byl prohlášen za krále a aby matka jeho zatím ujala se vladařství. Dnes ráno pokračováno v poradě ministerské, ve které bylo dle všeho jednáno **o pomoci, kterou chce španělská vláda portugalské královské rodině poskytnouti** pro případ, že by jí hrozilo nebezpečí se strany revolučních živlů. Na hranicích portugalských jest již delší dobu nahromaděno vojsko španělské, které každé chvíle může vtrhnouti do Portugalska. Situace nesmírně napjata a může dojíti průběhem událostí i **k mezinárodním zápletkám,** kdyby v Portugalsku zvítězila revoluce.

Z Lisabonu, 2. února. (Zvl. tel.) **Všeobecně se soudí, že atentát byl činem vojenského spiknutí.**

Z Paříže, 2. února. (Zvl. tel.) Na dvou válečných lodích vypukla vzpoura, která teprve po krutém boji byla přemožena. Na obou lodích bylo množství vzbouřenců pobito.

Z Paříže, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Došly soukromé zprávy z **Lisabonu, že královna Amalie byla postřelena na rameni, když chtěla svým tělem chrániti korunního prince.**

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Státní rada bude míti dnes schůzi, na níž bude nynější dědic trůnu vyhlášen **králem Manuelem II.**

Král Manuel, jenž působí sympatickým dojmem, překvapil své okolí důstojným svým chováním. Zraněnou ruku nosí v pásce a prohlašuje, že necítí žádných bolestí. — Nařízen čtyřměsíční smutek. Divadla zavřena. V úřadech bude po 8 dní prázdeň.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Policie zachovává nejpřísnější mlčení o jménech kralovrahů a pokračuje v dalším vyšetřování.

Poslední zprávy.

Král Manuel II.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. t. k.) Stav krále Manuela jest uspokojivý. Není obavy, že k ráně jeho přidruží se nějaká komplikace. Do královského paláce přichází mnoho osob a projevuje tam svou soustrast. Členové diplomatického sboru strávili část noci na neděli v královském paláci. Ze všech končin Portugalska docházejí soustrastné telegramy.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. t. k.) [Z úředního pramene.] V celé zemi podává obyvatelstvo úřadům důkazy o své naprosté oddanosti.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. t. k.) Úřední věstník uveřejňuje královské nařízení, kterým se stanoví čtyřměsíční všeobecný smutek. V úřadech má býti osmidenní prázdeň. Rovněž divadla budou osm dní zavřena. Zámožnější třídy obyvatelstva nosí smuteční šat. Mrtvoly krále a korunního prince leží prozatím ještě v oné komnatě, do níž byly přineseny. Dnes byly balsamovány. Den pohřbu nebyl ještě stanoven.

Z Paříže, 2. února. (Tel. t. k.) Z Lisabonu došly soukromé zprávy, že vláda dává pečlivě střežiti netoliko republikány a revolucionáře, nýbrž též stoupence dona Miguela z Braganzy. Ministerský předseda Franco vydal dnes ráno proklamaci o atentátu spáchaném na krále a ko-

runním princi, jakož i o nastolení dona Manuela. Vojenští velitelé a státní hodnostáři složili králi přísahu věrnosti. Rovněž složilo ve všech posádkách mužstvo přísahu věrnosti. Král Manuel potvrdil plné moci ministerstva Francova. Posud chová prý se velká většina národa vůči revolucionářům velmi nepřátelsky a jest prý velmi rozhořčena na vrahy královy.

Z Lisabonu, 2. února, (Zvl. tel.) V odporu s úředními zprávami, jež oznamují, že královna matka převezme vladařství, oznamuje se, **že dom Manuel ještě dnes bude nastolen.** Poranění, jež utrpěl při atentátu, jest tak nepatrné, že nebude na překážku jeho osobnímu účastenství při slavnostním uvedení na trůn. Nastolení krále Manuela, o němž se stalo usnesení v dnešní ministerské radě, zachovává se prozatím v nejpřísnější tajnosti, a bude vyhlášeno teprve za několik hodin královskou proklamací k národu.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Tělesné ostatky krále a korunního prince budou veřejně vystaveny. Pohřební slavnosti budou se pravděpodobně konati dne 10. t. m.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Státní rada a ministerská rada shromáždily se v paláci, aby králi Manuelu II. složily přísahu.

Královna-matka Amalie.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Královna Amalie přijala včera večer po atentátu vůdce konservativců Pinta, generála Prinentela a vůdce nacionalistů hr. Brentiauda. Na to měla dlouhou poradu s Frankem.

Z Paříže, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Vévoda chartresský, strýc královny Amalie, odjel ihned, jakmile došla zpráva o zavraždění krale Carlosa, ze svého zámku Firminu do Paříže, kde se bude konati odpoledne rodinná rada.

Z Palerma, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Portugalský dvůr zaslal vévodovi Orleanskému, bratru královny Amalie, telegrafickou zprávu o zavraždění krále a korunního prince. Telegram však vévodu nezastihl, poněvadž vévoda odjel v pátek do Neapole a odtud odplul do Egypta na návštěvu ku své sestře vévodkyni z Aosty.

Z Paříže, 2. ledna. (Zvl. tel.) „Petit Parisien“ oznamuje z Lisabonu ve zvláštním vydání: Královna Marie Amalie jest nemocna. Při útoku byla na rameni postřelena. Ačkoli královna při útoku zachovala vzácnou duchapřítomnost a neohroženost, klesla po té hrůzou do mdlob, z nichž teprve za hodinu se probrala. Stav královnin vzbuzuje vážné obavy, ježto již v minulých dnech při četném zatýkání a srážkách policie s republikány velice trpěla následkem nesmírného duševního rozčilování. Královna trpí prudkou horečkou a stále blouzní.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Královna Amalie ztrávila celou noc u úmrtního lože krále a svého syna. Poslední slova umírajícího krále platila královně.

Podrobnosti vražedného útoku.

Z Paříže, 2. února. (Tel.) Z Lisabonu se telegrafuje: Ve čtyřsedadlovém povoze seděl po jedné straně král Carlos s královnou Marií Amalií, na straně protější korunní princ Ludvík Filip, vévoda z Braganzy a 19letý infant Manuel. Jakmile povoz zahnul do ulice arsenálové, byl obklopen spiklenci, kteří vytáhli ze spod šatů karabiny a jali se střílet na členy královského rodu. Kočí práskl do koní, byl však sám zraněn náboji. Několik policistů vrhlo se na útočníky; tři z nich usmrtili, pět jiných zranili šavlemi.

Má se za to, že útočného přepadení súčastnilo se nejméně 20 osob. Protože byla krásná jarní pohoda, volil král k vyjížďce vůz otevřený a tím bylo útočníkům umožněno, vzíti si členy královského rodu na mušku. Po útoku zavládl na ulici děsný poprask. Obecenstvo za divého pokřiku prchalo. Nakvap přiběhlo z kasáren vojsko, které obsadilo všecky příchody k dějišti vražedného útoku. Mrtvola králova, jakož i těžce raněný princ dopraveni do námořnického arsenálu.

Korunní princ již cestou skonal. Mrtvola králova vykazovala děsné rány a byla všecka krví zbrocena. Královna byla neprodleně dopravena na lože. Převezení mrtvol do královského paláce dělo se za mimořádných opatření vojenských. Dějiště útoku bylo až do pozdní noci obsazeno vojskem. Zatčen byl každý chodec, který přistižen byl poblíže dějiště vraždy. Ministerská rada zakázala veškeré shluky i shromáždění obecenstva, obávajíc se, že bude prohlášena republika.

Na venkov rozeslány depeše, ve kterých se úřadům nařizovalo, by shluků nikde netrpěly a zakročily proti nespokojencům po případě zbraní. Spiklenci náleželi většinou ke španělským anarchistům, tvrdí se však, že spiknutí účastnili se také francouzští anarchisté, s nimiž byli dorozuměni také vysocí vojenští hodnostáři.

O domnělých původcích vraždy.

Z Berlína, 2. února. (Zvl. tel.) „Lokalanzeigeru“ oznamuje se z Lisabonu: V sobotu zastavila vláda opoziční listy „Correro da Naite“, „Dia“ a „Paix“. Následkem toho svoláni byli předáci strany progressistů k důvěrné poradě, která se konala o polednách.

V této poradě stala prý se dalekosáhlá usnesení. Porady súčastnilo se také několik bývalých námořních důstojníků. **Účastníci schůze zatčeni byli ještě v noci, poněvadž se policie domnívá, že v této schuzi smluven byl atentát na královskou rodinu.**

Vrahové zamýšleli usmrtiti i královnu a prince Manuela.

Z Paříže, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Na zdejším portugalském vyslanectví bylo jednomu zpravodaji řečeno, že vyslanectvo je přesvědčeno, že vrahové zamýšleli usmrtiti také královnu a prince Manuela a že chtěli použiti ohromení a zmatků, které by tím byly povstaly, k prohlášení republiky.

Z Paříže, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Ministerstvo zahraničních záležitostí obdrželo tento telegram z Madridu, datovaný z dnešního dne: Ministerský předseda Franco dal včera králem podepsati dekret, v němž vytčena jsou nová trestní ustanovení a výkonná moc pověřuje sejich prováděním. Snad tato opatření přiměla revolucionáře k tomu, že užili násilí a atentát provedli.

Nedostatečná policejní opatření.

Královská rodina nastoupila cestu do Lisabonu, nemajíc tušení o hrozícím nebezpečí a naléhavých výstrahách lisabonské policie. Bezpečnostní opatření nebyla zostřena, jak toho bylo třeba a odjezd královské rodiny z Villy Viciovy nebyl oznámen lisabonské policii.

Jen tím jest vysvětlitelno, že v okamžiku, kdy královský kočár zahýbal do ulice u arsenálu, mohla celá tlupa spiklenců z nejbližší blízkosti zahájiti střelbu na královskou rodinu. Nejvyšší dvorní maršálek kníže Rondolfo spáchal dle pověsti sebevraždu, an si vyčítal, že králi nesdělil výstrahu lisabonské policie.

Nejvyšší dvorní maršálek odepřel dáti králi výstrahu.

Z Paříže, 2. února. (Zvl. tel.) „Matinu“ telegrafuje se z Lisabonu: Dříve než královská rodina v sobotu večer odjela z Villa Viciosy v otevřeném kočáře do Lisabonu, oznámil službu konající důstojník nejvyššímu dvornímu maršálkovi, že od policejního ředitelství v Lisabonu došlo právě sdělení, **že bylo objeveno rozsáhlé spiknutí proti královské rodině,** jehož plány budou v nejbližších okamžicích uskutečněny.

Policie vyzývala nejvyššího dvorního maršálka, aby královskou rodinu za každou cenu zadržel ve Ville Viciose a nepřipustil její odjezd do Lisabonu. Nechť prý na krále naléhá, aby odjezd odložil aspoň o několik dní. **Nejvyšší dvorní maršálek odepřel však sdělit tuto zprávu králi,** a tak nastoupila královská rodina osudnou cestu do hlavního města.

Nejvyšší dvorní maršálek odůvodnil svoje jednání tím, že královská rodina, zejména však královna, nalézá se od několika neděl následkem stálého rozčilování v takovém duševním stavu, že by nebyl s to zodpovídati sdělení takové zprávy.

Španělský ministr zahraničních záležitostí o vraždě.

Z Madridu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Ministr zahraničních záležitostí sděluje o lisabonském atentátu tyto podrobnosti: Vrahů bylo šest. Všichni byli ozbrojeni karabinami a revolvery. Najali je političtí agitátoři, nepřátelé vlády. Mezi zabitými je Francouz, který měl opasek plný peněz. Patrně to byla mzda za vraždu. Také na ministerského předsedu Franca byl podniknut atentát. Bylo slyšeti prudké rány. Ve městě lze pozorovati všeobecnou sklíčenost. Republikáni a odštěpenci ohlásili na včerejší den vážné události, nikdo nemohl však tušiti, že události ty nabudou takového rázu.

Poslední vladařský čin zavražděného krále Carlosa.

Z Lisabonu, 2. února. (Zvl. tel.) Parlament byl rozpuštěn královským dekretem, který král Carlos minulé soboty dopoledne podepsal.

Všeobecná vzpoura v Portugalsku?

Z Berlína, 2. února. (Zvl. tel.) Zdejšímu „Lokalanz.“ oznamuje se z Madridu: **Došly sem zprávy o všeobecném vzbouření lidu v Portugalsku.** Země jest zaplavena revolucionářskými agitátory, kteří pořádají shromáždění lidu. Zdá se, že vláda v Portugalsku nemá po ruce dostatečnou moc, aby všeobecné anarchii čelila.

Vojenské spiknutí.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel.) Všeobecně má se za to, že běží o vzpouru vojenskou. Byť i nedala se popříti spoluúčast četných anarchistů, obrací se hlavní podezření k náčelníkům vojenského námořnictva, jakož i vojenské zdejší posádky. Kvašení ve vojště bylo vyvoláno hlavně nedávným odzbrojením dvou pluků zdejší posádky.

Poslední interview krále Carlosa.

Z Paříže, 2. února. (Tel. zpr.) Zdejší listy připomínají si dnes interview, který povolil král Carlos zpravodaji „Tempsu“ v době, kdy přišly z Portugalska první zprávy o nastávajícím povstání lidu. Král Carlos učinil v tomto interviewu tyto výroky o situaci v Portugalsku: „Vše jest v dobrém chodu a my vytrváme. Ve vhodné chvíli nařídíme volby a já doufám s jistotou, že dosáhnu většiny. Až pak zase nastanou normální poměry, budou mimořádná opatření zrušena. Nezapomenu nikdy, jaké povinnosti mám vůči svému lidu.“ — Interview tento vyvolal tehdy v Lisaboně nesmírné rozhořčení u opozičních stran, které obviňovaly krále, že nedbal povinnosti zdrželivosti, předepsané mu ústavou a že se zastal určitého politického směru. Několik monarchistických vůdců přestoupilo následkem toho k republikánské straně. Mezi nimi byl bývolý ministr Cunhas.

Španělsko se chystá na pomoc.

Z Paříže, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Z Madridu se sděluje, že španělská vláda učinila se zřetelem na hnutí v Portugalsku na hranicích obsáhlá bezpečnostní opatření.

Z Madridu, 2. února. (Tel.) Jakmile došla zpráva o vražedném útoku na členy královského rodu portugalského, učiněna na hranicích přísná opatření, aby bylo zabráněno útěku spiklenců do Španěl. Všichni cestující, kteří nemohli určitě prokázati svoji totožnost, byli neprodleně zatčeni. Pohraniční posádky byly ještě v noci sesíleny a zřízena přísná služba hlídková. Následkem tajné depeše, zaslané z Lisabonu, sešla se hned o polednách ministerská rada. Dle doslechu pomýšlí se — bude-li o to žádati vláda portugalská — po případě na činné zakročení Španělska v Portugalsku, aby zabráněno bylo propuknutí revoluce.

Portugalský pretendent don Miguel z Braganzy.

Z Milána, 2. února. (Tel. zpr.) Zdejší listy oznamují, že portugalský pretendent don Miguel z Braganzy, plukovník m. sl. v 7. rakouském pluku husarů, dlí od nějaké doby ve Viareggiu. Obdržel zprávu o atentátu na portugalskou královskou rodinu ještě během včerejšího večera od svých stoupenců v Portugalsku a vyslovil se, hluboce dojat, o hrozném konci krále a korunního prince. Don Miguel z Braganzy setrvá prozatím ve Viareggiu.

Z Lissabonu, 3. února. (Tel.) Všeobecný zájem obrácen je nyní na pretendenta portugalského trůnu, Dona Miguela de Braganza, jenž doposud sídlil ve Vídni. Dle nejnovějších depeší dal diktátor Franco přísně střežiti nejen republikány a socialisty, nýbrž i stoupence pretendenta, který té doby nalézá se ve Viereggiu u kněžny z Parmy.

Z Lisabonu, 3. ledna. (Telef. zpr.) Don Miguel de Braganza prohlásil, že o nějakém jeho ucházení se o trůn nemůže býti nyní žádné řeči a že má za to, že v nejbližší době stane se obrat ve prospěch nynější dynastie, anebo že bude prohlášena republika. Potom by přišel jeho čas.

Pařížští anarchisté pro královraždu.

Z Paříže, 2. února. (Tel. zpr.) Před budovou časopisu „Figara“, před níž očekával velký zástup zvědavců nejnovější zprávy o lisabonské královraždě, udály se hlučné projevy. Několik osob propuklo ve volání: „Ať žije anarchie!“ Zástup vrhl se na anarchisty a sbil je. Policie zatkla dnes četné lidi, kteří hlasitým voláním schvalovali královraždu.

Dojem události lisabonské na Rusi.

Z Petrohradu, 2. února. (Tel.) Generální gubernátor zakázal uveřejnění jakýchkoli depeší o vražedném útoku na členy královské rodiny v Lisabonu. Zvláštní vydání časopisů byla zabavena.

Z Petrohradu, 2. února. (T. t. k.) Zpráva o atentátu, spáchaném v Lisaboně, došla sem teprve pozdě v noci a byla ihned telegrafována do Carského Sela. Všechny vrstvy obyvatelstva jsou nad vraždou tou rozhořčeny a zděšeny.

Hlasy časopisů.

Z Paříže, 2. února. (Tel. t. k.) „Temps“ praví v článku o vražedném atentátu, že o příštích volbách bude pořádán, ač-li nedojde k převratu, důkaz o dynastickém smýšlení portugalského národa.

Z Madridu, 2. února. (Tel. t. k.) Španělské listy projevují hluboké rozhořčení nad zločinem v Lisabonu spáchaném. List „ABC“ prohlašuje, že politika ministerského předsedy Franca byla by oprávňovala snad k revoluci, nikoliv však k úkladné vraždě. Vraždou touto byla prý zasazena smrtelná rána hnutí, k vůli němuž byla spáchána. — „El Pais“ si přeje, aby infant Ma-

nuel jakmile jeho bolest mine, byl šťastnějším ve volbě svých ministrů k blahu vlasti. — „Imparcial“ sděluje, že madridská policie obdržela velmi důležité pokyny, a že vojsko má potovost.

Z Říma, 2. února. (T. t. k.) Král projevil portugalské královské rodině telegraficky soustrast. Ministr zahraničních záležitostí Tittoni vyzval telegraficky italského vyslance v Lisabonu, aby tlumočil královské rodině pocity rozhořčení nad atentátem, a soustrast vlády, a aby tlumočil portugalskému národu rovněž soustrast vlády. Ministerský předseda Giolitti a ministr zahraničních záležitostí Tittoni odebrali se mimo to na portugalské vyslanectví, projevit soustrast. Královna matka zaslala portugalskému vyslanci list, ve kterém se praví, že jí vlastní bol umožňuje vystihnouti těžkost tohoto neštěstí plněji, než komukoli jinému. Kardinál-státní tajemník Merry del Val tlumočil královně portugalské nejhlubší soustrast papežovu. Kardinál projevil také osobně soustrast portugalskému velevyslanci při Vatikánu.

Projevy soustrasti náčelníků států a vlád.

Z Vídně, 3. února. (Telef. zpr.) Císař František Josef obdržel zprávu o zavraždění portugalského krále Carlosa a jeho syna telegramem hr. Hohenwarta. Císař rozkázal ihned adjutantu hr. Paarovi, aby portugalskému vyslanci hr. Paratyovi vyslovil kondolenci. Dnes bude císař kondolovati osobně.

Z Vídně, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Na portugalském vyslanectví obdrželi telegram ministra zahraničných záležitostí, obsahující zprávu o strašlivé události, o půl 4. hod. ráno. V 10 hod. dopoledne dostavil se generální pobočník hrabě Paar k portugalskému vyslanci a tlumočil mu z rozkazu Jeho Veličenstva císaře nejvřelejší soustrast, jakož i svou osobní soustrast. Arcikněžna Marie Terezie a Marie Annunciata, arcikníže Leopold Salvator s chotí, arcikníže Rainer s chotí, jakož i arcikňžata Ferdinand, Karel a Bedřich tlumočili na vyslanectví svou soustrast. Arcikněžna Marie Josefa odebrala se odpoledne do paláce vyslaneckého a projevila osobně vyslanci svou soustrast. Dále vyslovili soustrast ministr zahraničných záležitostí svob. p. Aehrenthal, ministerský předseda baron Beck, ministr hrabě Zichy jménem uherské vlády atd.

Z Paříže, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) President Falliéres zaslal hned jakmile obdržel telegram od vévody Oportského, královně Amalii a vévodovi Oportskému soustrastné telegramy.

Z Říma, 2. února. (Tel. tisk. kancel.) Jakmile se papež dověděl o atentátu, spáchaném v Lisaboně, nařídil ihned, aby ve čtvrtek konaly se slavné smuteční bohoslužby. Budou patrně v Sixtinské kapli. Dnes dostavilo se u příležitosti obřadu svěcení svící k sv. Otci též zastupitelstvo portugalské koleje; chovanci usedavě plakali. Papež je vyzval, aby se modlili za svou vlast a pravil, že se modli neustále za zemi, jíž jest modliteb tolik třeba.

Z Berlína, 2. února. (Tel. tisk kancel.) Císař Vilém zaslal velmi vřelý soustrastný telegram královně potugalské.

Z Drážďan, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Král saský projevil ihned, jakmile obdržel zprávu z Lisabonu, královně Amalii a králi Manuelovi telegraficky svou srdečnou soustrast. Rovněž tlumočila saská vláda prostřednictvím státního ministra hraběte Hohenthala vládě portugalské svou soustrast.

Z Londýna, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Král a královna zaslali královně portugalské srdečný soustrastný telegram. Se zřetelem na události v Lisabonu bylo upuštěno od zamýšlené návštěvy anglických královských manželů v Dánsku a Norsku.

Osobnost útočníků.

Z Lisabonu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) **Hlavní střůjce královraždy je mrtev.** Byl ozbrojen karabinou. **Jmenuje se Manuel Baica, čítal 30 let věku, byl dříve seržantem v 7. jízdním pluku, pak učitelem na obecné škole ve Vinhaeřzu a nyní po 8 let učitelem v Lisaboně. Oba ostatní královrahové jsou dle všeho rovněž Portugalci.**

* * *

Z Lisabonu, 2. února. (T. t. k.) Všichni politikové veškerých monarchistických stran od nejliberálnějších až do nejkonservativnějších jsou za jedno v tom, že monarchie musí býti zachována.

Z Lisabonu, 3. února. (Telef. zpr.) Soudí se, že anglické loďstvo v nejbližších dnech vypluje, aby přistálo k Portugalsku.

Z Madridu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Dnes konala se mimořádná ministerská rada. Ministerský předseda Mava odjel potom zvláštním vlakem ku králi do Sevilly.

Z Madridu, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) „El Mundo“ zaznamenává zprávu, že prý v Oportu byla vyhlášena republika. V oficielních kruzích politických zpráva ta není ani potvrzena ani vyvrácena.

Z Vídně, 2. února. (Tel. t. k.) Zpráva o atentátu v Lisabonu došla sem teprve v hodinách ranních a vyvolává všeobecné rozhořčení a odpor. Obecenstvo čte na ulicích s největším zájmem zvláštní hektografovaná vydání listů.

Z Vídně, 3. února. (Tel.) Jakmile došly včera ráno první zprávy o útoku na členy královského rodu portugalského, shromáždily se před budovou portugalského vyslanectví davy obecenstva, které s dychtivostí očekávaly nové depeše. Vyslanectvo vyvěsilo telegram, zaslaný právě z Lisabonu.

Z Paříže, 3. února. (Telef. zpr.) Jsou zde rozšířeny pověsti, že ministerský předseda Fraco odstoupí. O poměru krále Carlosa k ministerskému předsedovi Francovi vypravují se následující slova krále: „Vzpomeň si na postupimského granátníka, kterého Bedřich Veliký, když chtěl desertovati, zadržel slovy: „Budeme ráno vedle sebe bojovati a budeme-li poraženi, utečeme společně.“

Z Paříže, 3. února. (Zvl. tel.) V Lisaboně jest jako po vymření. Všechny obchody, kavárny, hostince a jiné veřejné místnosti jsou zavřeny. Vojenské hlídky procházejí městem; v ulicích není dovoleno ani nejmenší shlukování lidu. **Věznice jsou přeplněny.** Hned po útoku bylo zatčeno několik set osob, jež byly dopadeny na blízku, ačkoli prokázaly naprostou neúčast při útoku. Obyvatelstvo lisabonské jest rozrušeno a stiseněno. Co v portugalských provincích se děje, není zde doposud známo.

Z Berlína, 3. února. (Tel.) V soukromé rozmluvě prohlásil portugalský vyslanec: „Výbuchu revoluce netřeba se obávati. Změna na trůně nebude míti na vývoj vnitřní politiky pražádného vlivu“.

Z Říma, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Zpráva o atentátu v Lisaboně vzbudila po celém městě zděšení. Králi a ministru Tittonimu byla o události té podána zpráva v noci. Ranní listy odsuzují tento zločin. „Popolo“ praví, že ohavná vražda, které stejnou dobou padli za oběť otec a syn, vzbudí v celém světě rozhořčení a odpor.

Události na Rusi.

Odsouzení účastníci pogromu.

Z Kyjeva, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) Okresní soud odsoudil 16 účastníků pogromu, uspořádaného v říjnu 1905, do vězení na dobu 2 až 8 měsíců. 54 obžalovaných bylo osvobozeno.

Povraždění rodiny obecního starosty.

Ze Šabarovska, 2. února. (Tel. tisk. kancel.) [Petr. tel. agent.] 130 verst od Šabarovska byli zavražděni v lesní houštině starosta obce se svými příbuznými a se svou rodinou, celkem pět mužů, sedm žen a pět dětí. Bylo uloupeno 18.000 rublů ve zlaté a cenných papírech.

Telegrafické zprávy.

Z Vídně, 3. února. (Tel. zpr.) Krise kabinetu Beckova, která hrozila následkem nespokojenosti křesťanských sociálů v příčině ministerstva prací, byla jakž takž urovnána, ale nyní mluví se již zase o nové krisi, zaviněné prý následkem zvýšení důstojnických platů. Tuto krisi zaviňuje prý jednání konservativní skupiny panské sněmovny, která chce použíti zvýšení důstojnických platů za zbraň proti vládě Beckově, kterou prý nenávidí pro zavedení všeobecného rovného práva hlasovacího. Jestliže návrh hr. Latoura bude dnes přijat ne jako resoluce, ale jako skutečný návrh, pak prý poměry přiostří. Na krisi má vedle rakouské strany konservativní zájem také uherská strana lidová, která ráda by viděla pád obou kabinetů.

Z Vídně, 3. února. (Telef. zpr.) Koluje zde nová pověst, že v kruzích blízkých ministru Gessmannovi mluví se o plánu navrhnouti vládě, aby místo zamýšleného nového ministerstva prací byla zřízena dvě ministerstva a sice jedno technické ministerstvo prací a druhé sociálně-politické. Aby se pro tento plán získala většina parlamentu, navrhuje se pro technické ministerstvo prací jako kandidát inž. Kaftan a pro sociálně-politické dr. Gessmann. Pověst tuto ovšem zaznamenáváme s příslušnou reservou.

Události v Makedonii.

Z Carihradu, 1. února. (Tel. tisk. kanc.) Jest nyní úplně zjištěno, že krvavý zločin v Dragoši byl spáchán řeckou tlupou. Včera, jak již sděleno, byli objeveni ve sklepě jistého domu v Bituši 4 řečtí komiti, odění stejnokrojem tureckých myslivců. Přiznali se, že přicházejí z Řecka. Vůdce této tlupy vydává se za tajemníka čet. Zápisky u něho nalezené dokazují, že bylo zapáleno pět domů za tím účelem, aby obec Dragoš byla potrestána. Při tom zahynulo 25 lidí.

Události v Maroku.

Z Tangeru, 2. února. (Tel. tisk. kanc.) [Agence Hav.] Zvlaštní kurýr, vyslaný revolucionáři ve Fezu, odevzdal různým úředníkům, mezi jiným zejména ministru vojenství El Gebbasovi výhružné listy, vyzývající je, aby postarali se v Tangeru o vyhlášení Mulye Hafida sultánem. Jinak budou prý jim jich statky pobrány, jich ženy zprzněny a jich děti prodány nebo usmrceny, oni sami zavražděni. Tentýž kurýr doručil úředníkům těm též listy jich rodin, v nichž úředníci se žádají, aby výhrůžkám těm povolili. Ministr vojenství El Gebbas vyzval náčelníky na schůzi, aby zachovali sultánu Abdulu Azizovi věrnost a zapomněli na vše, co ve Fezu zanechali. Podotkl pak s úsměvem, že najdou jiné ženy a že budou míti jiné děti, že by však pozbyli na vždy hlavu a čest, kdyby sultána zradili, pro něhož jest celá Evropa a který přeje celému národu jen blaho.

Volební ruch.

Městské rady měst volební skupiny kolínské, uznávajíce v dnešní politické situaci v zájmu národa za nutné, aby při nastávajících volbách do sněmu království Českého postupovaly všechny národní strany společně a svorně, usnesly se doporučiti za kandidáta pro volbu do sněmu království Českého ve volební skupině kolínské dosavadního zasloužilého poslance p. JUDra Karla Baxu jako kandidáta všech národních stran. Rada král. města Kolína, král. komorního města Poděbrad, král. města Kouřimě a města Sadské.

Z Kladna. (Pův. zprv.) Minulý týden konala se zde za neveliké účasti veřejná schůze volič-ská, svolaná národními socialisty, na níž představil se přítomným kandidát strany národně-sociální, p. Václ. Klečák, úředník ze Smichova. Po debatě, do níž zasáhl i předák sociálních demokratů red. Brožík, byla kandidatura p. Klečáka schválena. — V Řebči konala se v neděli volič-ská schůze sociálně-demokratická, jež vyzněla ve prospěch kandidatury říšského poslance p. Svěceného.

Různé zprávy.

Za příčinou velkého návalu zpráv o krvavé tragedii na trůně v Portugalsku vynecháváme pokračování románu „**Znamenaná Margot**“.

* * *

* **Rozhodnutí nejvyššího soudu v záležitosti chebské.** Ve známé záležitosti chebské bylo dru Šebestovi doručeno následující rozhodnutí: C. k. nejvyšší dvůr soudní učinil v exekuční věci k dovolacímu rekursu, správně rekursu vymáhajícího věřitele proti usnesení c. k. krajského soudu v Chebu jako soudu rekursního ze dne 24. listopadu 1907, pokud ve vyřízení o rekursech vymáhajícího věřitele proti usnesením c. k. okr. soudu v Chebu ze dne 21. října ..... bylo vysloveno, že vyřízení toto sepsáno a vydáno býti má jen v jazyku německém, následující usnesení: Rekursu se částečně vyhovuje a výrok obsažený na konci usnesení c. k. krajského soudu v Chebu ze dne 24. listopadu 1907, že vyřízení rekursu dra Šebesty proti usnesením c. k. okresního soudu v Chebu ze dne 21. října ..... vyhotoveno býti má jen v jazyku německém, se zrušuje. Důvody: Zmíněný výrok neodpovídá zákonným předpisům a prováděcím nařízením o ně se opírajícím. Neboť, čl. 19. odst. 2. státního základního zákona ze dne 21. prosince 1867 ř. z. čís. 142. uznává v souhlasu se zásadou, jež vyslovena jest pro soudy v § 13. všeob. soudního řádu, rovnoprávnost všech jazyků v zemi obvyklých ve škole, v úřadě a veřejném životě. Toto zákonné ustanovení má, jak vyslovil říšský soud již rozhodnutím ze dne 15. dubna 1905 č. 115 pro Čechy význam ten, že každý z jazyků v této zemi obvyklých stejně oprávněn netoliko ve svém obvodu, nýbrž v celé zemi. Tato norma, která především váže úřady této země, totiž přijímati a vyříditi podání, sepsaná v jednom z obou jazyků zemských bez rozdílu je-li dotyčný jazyk v části země, ve které má úřad své sídlo obvyklým čili nic, obdržela pro zemědělské úřady v Čechách nařízením ze dne 19. dubna 1880 zemského zák. pro Čechy č. 14, jež obnoveno bylo nařízením ze dne 14. října 1899 zem. zák. pro Čechy čís. 59 — které, jak to opět a opět vyslovil nejvyšší soudní dvůr a také říšský soud ve zmíněném rozhodnutí, dlužno pokládati za jeden z možných způsobů provedení uvedeného státního základního zákona pro Čechy — bližší ustanovení, že jsou podle vytknuté zásady o jazykové rovnoprávnosti všichni političtí, soudní úřadové a státní zastupitelstva v zemi povinni vyhotoviti vyřízení, jež se stranám k přijetí ústní žádosti aneb písemnému podání vydati mají, v tom z obou zemských jazyků, v kterémž žádost se přednesla, aneb v němž podání sepsáno jest (§ 1. nařízení ze dne 19. dubna 1880 zem. zák.